Toelatingsorganisatie
Kwaliteitsborging Bouw

10 november 2026
EK-commissie IenW/VRO

TloKB

Contact
info@tlokb.nl

Datum
4 november 2026

Kenmerk
2026-0000592304

Position Paper

1. **De eerste evaluatie van de Wkb is ontvangen; wat is over het geheel genomen uw conclusie van de werking van deze wet tot nu?**
   In ons jaarverslag 2025 maken we zichtbaar wat kwaliteitsborgers bijdragen aan bouwkwaliteit door tijdens het bouwproces tijdig gebreken te constateren. Dat is aardig veel. Maar de kwaliteitsborgers zien zelf ook niet alles, mede door de risico-georiënteerde opzet van hun borgingsplannen. Het kwaliteitstoezicht van TloKB maakt zichtbaar wat de zwakke plekken zijn in de borging. Deze twee mechanismen -in combinatie met waar nodig sanctioneren malafide gedrag- gaan er naar onze verwachting voor zorgen dat de niet-naleving van het BBL gaat dalen. Die non-compliance was en is er onder het oude regime ook, maar verdwijnt daar onder het gedoogkleed.

2. **Heeft de Wkb de kwaliteit van (het toezicht op) het bouwen in Nederland verbeterd of verslechterd?**
   Het zou pretentieus zijn om te claimen dat de Wkb nú al de kwaliteit van het bouwen sterk verbeterd heeft. De instroom van projecten is de facto pas medio 2024 begonnen en de doorlooptijd van gevolgklasse 1 projecten ligt tussen 1-3 jaar. De statistische basis voor analyses is nu nog beperkt. Het TloKB-jaarverslag 2026 zal voor de eerste keer een indicatie geven over de ontwikkeling in de tijd.
   De Wkb heeft wel de condities gecreëerd om de ontwikkeling van de kwaliteit transparant te maken. Ook wordt het op termijn mogelijk om de prestaties van kwaliteitsborgers, bouwbedrijven en gemeenten te benchmarken. Dat vormt het fundament voor robuuste uitspraken over kwaliteitsontwikkeling in de toekomst.

3. **Indien u van mening bent dat het toezicht op bouwen ten gevolge van de Wkb niet is verbeterd, welke risico's zijn er volgens u?**
   Er is tot dusver geen hard bewijs dat het toezicht op bouwen ten gevolge van de Wkb is verbeterd of verslechterd. Een aanwijzing dat het toezicht werkt, is de recente schorsing van twee kwaliteitsborgers, hoe vervelend ook voor de betrokken opdrachtgevers. Onder de kwaliteitsborgers heb je toppers, middenmoot, achterblijvers en klaplopers.
   In dat opzicht lijken kwaliteitsborgers op iedere andere beroepsgroep. Ook bij de gemeenten gold en geldt voor hun toezichthoudende taak op de bouwkwaliteit dat er toppers en achterblijvers zijn. Verschil met de Wkb is dat onder dit regime kwaliteitsverschillen zichtbaar gemaakt worden en dat de criteria voor sanctioneren landelijk uniform en transparant zijn.

Voor de recente schorsingen geldt bovendien dat deze opdrachtgevers eraan herinneren dat ze niet alleen op de kosten van een kwaliteitsborger moeten afgaan maar ook op de kwaliteit en zéker niet blind moeten varen op een advies van het bouwbedrijf "ik weet nog een hele goeie en goedkope". Net als bij de selectie van een aannemer kan goedkoop duurkoop zijn.

4. Ziet u oplossingen om het toezicht op de kwaliteit van het bouwen te verbeteren?

1 Sinds het van kracht worden van de Wkb voor nieuwbouw gevolgklasse 1 zijn door de overheden (inclusief TloKB), instrumentaanbieders, kwaliteitsborgers, opdrachtgevers en bouw- en installatiesector suggesties gedaan voor verbetering van de wet. Suggesties waarover een hoge mate van overeenstemming bestaat tussen alle stakeholders (=laaghangend fruit) moeten snel geïmplementeerd worden.
2 Het in de lucht houden van twee systemen (Wkb voor gevolgklasse 1 nieuwbouw en het oude stelsel voor gevolgklassen 2 en 3 en verbouwing) kost tijd en geld die niet ten goede komen van een beter toezicht. De Wkb moet zo snel mogelijk (maar wel pas nadat het laaghangend fruit geplukt is) ook worden ingevoerd voor gevolgklassen 2 en 3 en verbouw.
3 De implementatie van de Wkb in het Digitaal Stelsel Omgevingswet duurt erg lang. Een soepele informatie-uitwisseling tussen partijen is cruciaal om ten volle te profiteren van de potentiële winst van de wet.

5. Hoe ziet de toekomst van de Wkb er wat u betreft uit, bijvoorbeeld ten aanzien van uitbreiding naar verbouwactiviteiten of gevolgklassen 2 en 3 (complexere en kritieke bouwwerken)?

Op dit moment valt slechts een zesde van de bouwproductie onder het nieuwe Wkb-stelsel. Alle grote bouwincidenten van de afgelopen 20 jaar vonden plaats in bouwwerken die vallen onder gevolgklasse 2 en 3, onder verbouwactiviteiten en onder de bestaande voorraad. Met andere woorden: het oude stelsel heeft deze calamiteiten niet kunnen voorkomen.
De verwachte maatschappelijke baten van de Wkb zijn voor bouwwerken in de gevolgklassen 2 en 3 groter. Dat heeft te maken van het hoge marktaandeel van grote, industriële bouwbedrijven in dit deel van de bouwmarkt. Juist deze bedrijven hebben veel geïnvesteerd in standaardisatie en interne kwaliteitsborging, ze hebben ook veel te verliezen als transparant toezicht en monitoring gebreken in hun bouwsysteem aan het licht brengt. Door uitstel van de volledige implementatie van de wet duurt het langer eer de maatschappelijke baten van een industriële productie geoogst kunnen worden. Jammer voor die bedrijven maar nog spijtiger voor de woningzoekenden die zitten te springen om een woning.